

РЕЦЕНЗІЇ

РЕЦЕНЗІЯ

НА РУКОПИС НАВЧАЛЬНОГО ВИДАННЯ У ВИГЛЯДІ ДОВІДНИКА

[Євсєєва О.О. Види планів рахунків : довідник. Харків : УкрДУЗТ, 2024]

Бухгалтерський облік посідає одне з провідних місць у системах управління підприємствами, банками, установами державного сектора. Завдяки Плану рахунків бухгалтерського обліку детально відстежуються реальні процеси виробництва, обігу, розподілу і споживання, створюється інформаційна база для оцінки фінансового стану та ефективності економічної діяльності будь-якого суб'єкта господарювання. Використовуючи інформацію, яку надає План рахунків бухгалтерського обліку, можна зрозуміти стратегію функціонування підприємства, знайти шляхи найефективнішого використання наявних ресурсів, контролювати поточну діяльність, прораховувати можливі ризики та планувати майбутні стратегії та тактики, реалізація яких, в свою чергу, служить методологічним забезпеченням для вирішення основних питань з ведення обліку, відображення необхідних операцій і процесів, збору облікової інформації, потрібної для систематичного контролю та складання звітності. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві, як і всі питання, пов'язані з цим, належать до компетенції його власника/власників або уповноваженого органу/ посадової особи відповідно до державного законодавства та установчих документів.

План рахунків бухгалтерського обліку, як основне джерело інформаційного забезпечення, створює фундаментальну основу для вирішення економічних питань в управлінській діяльності суб'єктів господарювання. Це важливий нормативний документ, що визначає порядок організації облікового процесу, на базі якого здійснюється управління бухгалтерським обліком на підприємстві.

Чітко спланована організація бухгалтерського обліку як система методів, способів, процедур і заходів, що забезпечують оптимальне функціонування та подальший розвиток суб'єктів господарювання, полягає в цілеспрямованому впорядкуванні та вдосконаленні його механізмів, структури та процесів. Відповідно до Закону України № 996-XIV від 16.07.1999 р. «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», відповідальність за організацію бухгалтерського обліку згідно з чинним законодавством та створення умов для фіксування фактів здійснення всіх господарських операцій у первинних документах згідно з нормативним забезпеченням, зберігання оброблених документів, реєстрів і звітності протягом встановленого терміну, але

не менше трьох років, несе власник/власники або уповноважений орган/посадова особа, що здійснює керівництво підприємством відповідно до законодавства та установчих документів.

Організація бухгалтерського обліку потребує якісного системного підходу. При цьому обов'язковим є дотримання таких фундаментальних принципів організації обліку як цілісності, всебічності, системності, динамічності, субординації, випереджувальних відносин, пропорційності, відповідальності, правової відповідності, аналогічності, гомоморфізму, конфіденційності, послідовності та адаптивності.

Аналізуючи підприємства з позиції системної взаємодії усіх факторів виробництва, суб'єкти господарювання отримують стійку закономірність стабільного функціонування підприємства шляхом постійного управлінського впливу, що ґрунтується на результатах Плану рахунків бухгалтерського обліку. З глобальної точки зору, в умовах ринкової економіки, професійне володіння якісними знаннями у сфері бухгалтерського обліку, надає суб'єкту господарювання значні конкурентні переваги.

План рахунків бухгалтерського обліку – важливий інструмент організації бухгалтерського обліку в діяльності суб'єктів господарювання. Це систематизований перелік рахунків, в основу побудови якого покладено класифікацію рахунків за економічним змістом з урахуванням ролі обліковуваних ресурсів, характеру їхньої участі в кругообігу засобів та особливостей здійснення господарських процесів. Головними завданнями Плану рахунків бухгалтерського обліку є групування необхідної інформації про господарську діяльність підприємств та побудова всієї системи бухгалтерського обліку з метою одержання необхідних даних для управління, контролю і формування показників звітності.

Поданий на рецензування рукопис навчального видання у вигляді довідника «Види планів рахунків» [Євсєєва О.О. Види планів рахунків : довідник. Харків : УкрДУЗТ, 2024] складається з Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій (із звичайною системою обліку), зі Спрощеного Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств (зі спрощеною системою обліку), з Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій

АТ «Укрзалізниця», з Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України (безпосередньо для банків України та Національного банку України), з Плану рахунків бухгалтерського обліку виконання державного та місцевих бюджетів (на рівні Державного Казначейства), з Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі (на рівні інших установ, що підпорядковуються в питанні фінансування Державному Казначейству), з системи національних рахунків та, безпосередньо, з відповідного нормативного забезпечення. Запропонований рукопис, завдяки всебічному освітленню безмежних інформаційних можливостей бухгалтерського обліку для вирішення різних економічних та неекономічних завдань підприємства шляхом безпосереднього вивчення змісту Плану рахунків бухгалтерського обліку, може стати відмінним навчальним посібником здобувачам вищої освіти (як для спеціальностей 051 «Економіка», 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа, страхування і фондовий ринок», 075 «Маркетинг», так і для інших економічних та неекономічних спеціальностей), а також для практикуючих фахівців у сфері економіки та бухгалтерського обліку.

План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій був розроблений у 1999 році згідно з Наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291. З точки зору організації ведення бухгалтерського обліку, він є основоположним нормативним документом у сфері діяльності суб'єктів господарювання. На його підставі у 2001 році був розроблений Спрощений План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств згідно з Наказом Міністерства фінансів України 19.04.2001 № 186. Це нормативний документ, відмінною складовою якого є можливість суттєвого

спрощення окремих облікових процесів мікропідприємствами, а також підприємствами, що мають право вести спрощений облік доходів і витрат.

Для досвідчених фахівців-практиків в сфері економіки та бухгалтерського обліку, працюючих у галузі залізничного транспорту, дійсний довідник «Види планів рахунків» [Євсєєва О.О. Види планів рахунків : довідник. Харків : УкрДУЗТ, 2024] стане зручною збіркою, ураховуючи наявність окремого розділу «План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій АТ «Укрзалізниця»/нормативне забезпечення», допоможе систематизувати актуальні чинні Плани рахунків бухгалтерського обліку та сприятиме упорядкуванню діяльності суб'єктів господарювання в Системі національних рахунків бухгалтерського обліку.

Виходячи з вищезазначеного, маємо підстави рекомендувати до друку Довідник «Види планів рахунків», розроблений доктором економічних наук, професором Євсєєвою Ольгою Олексіївною, професором кафедри фінансів, обліку і аудиту Українського державного університету залізничного транспорту, як навчальне видання, що здатне задовольнити потреби у обліковій та економічній інформації таких користувачів, як бухгалтери, економісти, викладачі, студентів-здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти, аспірантів, наукових співробітників та інших спеціалістів, зацікавлених у глибоких фахових теоретичних та практичних знаннях в сфері бухгалтерського обліку. Адже вивчення виваженого досвіду будови Плану рахунків бухгалтерського обліку на законодавчому рівні, що враховує індивідуальні потреби кожного суб'єкта господарювання, – це скринька успіху, що дає безмежні можливості для забезпечення цілей в деталізації фінансової та управлінської інформації будь-яких організацій, підприємств чи установ.

Рецензенти:

*д.е.н., професор,
завідувач кафедри економіки,
маркетингу та бізнес-адміністрування
Державного університету
інфраструктури та технологій*

Вікторія ЯНОВСЬКА

*к.е.н., доцент,
завідувач кафедри фінансів,
обліку і оподаткування
Державного університету
інфраструктури та технологій*

Світлана ШУЛЯРЕНКО

*Проректор з науково-педагогічної роботи
Державного університету
інфраструктури та технологій*

Юрій ДУДНИК